

Looduskaitse tulemuslikkuse hindamine

Keskkonnaamet

Seruküla metsise püsielupaik

2026

Kirsi Loide

Üldinfo

Küsimus	Vastus
Püsielupaiga nimi	Seruküla metsise püsielupaik
KKR kood	KLO3001192
Asukoht (maakond)	Viljandimaa
Kaitse alla võtmise aeg	2010
Kaitseala valitseja	Keskkonnaamet
Kogupindala (ha)	60,9 ha
Vöönd(id)	sihtkaitsevöönd
Liigid, mis on kaitseväärtuseks (kaitse eesmärgiks)	metsis (Tetrao urogallus)
Riiklik(ud) kaitsekategooria(d)	II
IUCN riiklik liigi ohustatuse kategooria(d)	4. ohualdis
IUCN IUCN (alapõhine kaitsekorralduslik) kategooria(d)	IV, VI
LoD/LiD liik	LiD I lisa
Viimase LoD/LiD aruandluse tulemus (aasta; üldhinnang)	2024; kriitilises seisus, vähenev
Liigi leiukohtade osakaal (% pindalast), mis on kaitse alla võetud kaitsealade, hoiualade või püsielupaikade koosseisus (kaitseväärtuseks olevate liikide kaupa)	70,5% (09.07.2026)
S.h, liigi leiukohtade osakaal (% pindalast), mis on kaitse alla võetud püsielupaikade koosseisus (kaitseväärtuseks olevate liikide kaupa)	16,3% (09.07.2026)
Rahvusvahelise tähtsusega alad (nt Natura, RAMSAR)	Kahvena loodusala
Eraomandis oleva maa pindala (ha)	0 ha
Kava nimi	Kahvena looduskaitseala ja loodusala kaitsekorralduskava
Kava periood	2013-2022
Hindamise teostaja nimi	Kirsi Loide
Tulemuslikkuse hindamise aasta	2026
Tulemuslikkuse hindamise kuupäev. Kui hindamistabelit on värskemate andmete põhjal täiendatud, lisada ka uuendamise kuupäev ja vastava küsimuse number.	09.07.2026 (täiendatud 11.08.2026 küsimus 8.a)
Eelmise hindamise kuupäev	Teadaolevalt ei ole varem hinnatud

Hindamistabel

Valdkond	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
Üldine	Kas olemas on (ajakohane) kaitsekorralduskava või liigi kaitse tegevuskava?	Olemas on liigi tegevuskava(d) ja/või kaitsekorralduskava, mis sisaldab alapõhiseid meetmeid kõikide asjakohaste liikide kohta.	EELIS	Olemas on alapõhine KKK ja kehtiv LTK
Seisund	Mitu liiki on kaitseväärtuseks?	1	RT	
Seisund	Kas ala kaitseväärtuseks (kaitse-eesmärgiks) oleva liigi/liikide seisund alal on teada?	Usaldusväärsed andmed seisundi kohta on teada ala tasemel	EELIS	Mängude vaatlused alates 2012, viimane vaatlus 2024
Seisund	Milline on ala kaitseväärtuseks (kaitse-eesmärgiks) oleva liigi/liikide seisundi trend hinnataval alal?	Stabiilne	EELIS	Mängupaik püsivalt asustatud, kukkede arv aastati erinev (1-4)

Valdkond	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
seisund	Kui suur osa liigi asurkonnast paikneb hinnatavas püsielupaigas?	kokku on Eestis 563 metsise mänguala kogupindalaga 68 240,4 ha, PEP-i jääb osaliselt 1 mänguala pindalaga 60,9 ha (0,08%)	EELIS	
seisund	Kas alal esineb märkimist väärivaid lisandväärtusi?	Jah, alal esineb lisandväärtusi	EELIS	
seisund	Nimetage alal esinevad lisandväärtused.	Muud kaitsealused liigid; Natura elupaigad; Rohevõrgustik; Kultuuripärand	EELIS; MaRu	laanepüü, muusträhn, hoburästas; 9010*, 91D0*; planeeringute kaardirakenduses rohevõrgustiku tugialal; pärandkultuuri kaardirakenduses üks tuletõrjeteik ja talitee
mõjutegurid	Kas ala/liigi kaitseväärtus(t)e osas on survetegurid (otsesed negatiivsed mõjutegurid) tuvastatud?	Alapõhised survetegurid on kindlaks määratud ja nende mõju kaitseväärtustele on hinnatud.	KKK, EELIS, KESE	KKK toob välja survetegurid ning survetegurid on teada seire märkustest ja LTK-st

Valdkond	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
mõjutegurid	Kas iga eelmises küsimuses käsitletud surveteguri olulisus ja ulatus on kindlaks määratud?	Survetegurite ulatus ja olulisus on kindlaks määratud kõikide kaitseväärtuste ja survetegurite puhul	KKK	
mõjutegurid	Nimeta ala kõige olulisemad survetegurid?	looduslike tingimuste muutmine; looduslikud protsessid	KKK, EELIS, KESE; KKK	kuivenduskraavide jätkuv negatiivne mõju elupaigale; pesarüüste metsigade poolt
meetmed	Kas alal on vaja aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi (lisaks LKS alusel kohalduvale kaitsekorrale/piirangutele)?	Jah, täiendav sekkumine on vajalik	KKK	Veerežiimi taastamine
meetmed	Milline on kaitseväärtus(t)ele suunatud I ja II prioriteediga tegevuste üldine elluviimise seis?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud meetmetest on rakendatud	RMK kaardikiht, KKK	Veerežiimi taastamise projekt on koostatud 2025
meetmed	Kas liigi kaitseks on ellu viidud täiendavaid aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi, mis ei tulene kavast?	Ei	RMK, LHT, ELF, KIK kaardikihid, KIRKE, EELIS	

Valdkond	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
protsess	Kas püsielupaiga moodustamise ja konsultatsioonide või tegevuste koordineerimise käigus tekkis teadaolevaid konflikte (vastasseise)?	Ei - konflikte ei tekkinud	PostiPoiss, KIRKE	PEP paikneb riigimaal, näha on kaitsekohustusteatiste saatmine, vastuväiteid või ettepanekuid ei leidunud
tulemused	Kas on tuvastatud ala kaitsekorra rikkumisi?	Usaldusväärne ülevaade kaitsekorra toimivusest/rikkumistest puudub	OKAS, VMP	Väljavõttetabelis ala kohta info puudub
tulemused	Kas teie hinnangul on ala ulatus, kaitsekord (s.h tsoneering) olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks?	Ei, kaitsekorra muutmine on kavas/tööplaanis ette nähtud, kuid sellega pole veel alustatud	KKK, EELIS, KESE	KKK teeb ettepaneku kaitsekorra ja tsoneeringu muutmiseks.
tulemused	Kui ala ulatus, kaitsekord (s.h tsoneering) ei ole olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks, siis millised muudatused oleksid vajalikud?	PEP liita Kahvena looduskaitsealaga	KKK	

Skoor

	Max skoor	Hindamise skoor	Tulemus (%)
Koondskoor	26	18	69,2%
Üldine	3	3	100,0%
Seisund	8	7	87,5%
Mõjutegurid	6	6	100,0%
Meetmed	3	1	33,3%
Tulemused	6	1	16,7%

Mõisted ja lühendid

Mõiste	Selgitus
Kaitseväärtus	Ala kaitse alla võtmise määruuses/kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk).
Kaitse-eesmärk	Kaitseväärtuse soovitud seisund.
Kava	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduse aluseks olev tegevuskava: kaitsekorralduskava, liigi kaitse tegevuskava, elupaiga tegevuskava.
Kaitsekorraldusperiood	Esmakordsel hindamisel ja ajakohase (s.t kava sisu on olnud üldjoontes jätkuvalt asjakohane) kava olemasolul on hinnatava kaitsekorraldusperioodi alguseks kava algus/koostamise aeg ja perioodi lõpuks hindamise aeg. Kava puudumisel ja/või korduval hindamisel saab kaitsekorraldusperioodiks arvestada hindamistsükli pikkust/eelmise hindamise läbi viimise aega (vastavalt hindamise korraldusele 5, 10 või 12 aastat).
Survetegur	Kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist negatiivselt mõjutav tegur (nt reostuskoormus, häiringud, maaparanduse mõju, intensiivne maakasutus, võõrliikide surve jm)
Mõjur ehk vallapäästev jõud	Survetegureid põhjustavad üldisemad sotsiaalsed, majanduslikud või demograafilised protsessid (nt valglinnastumine, vajadus energiaressursside järele vm) .
Kaitsekorralduslikud meetmed	Tegevused, mida tuleb rakendada kaitse-eesmärkide saavutamiseks, sh eesmärkide saavutamist ohustavate mõjutegurite ohjamine. Kaitsekorralduslike meetmete hulka kuulub elupaikade kaitsmine, säilitamine, loomine, taastamine, majandamine. Käesoleva hindamise kontekstis on eristatud: - looduskaitseadusest ja/või ala kaitse-eeskirjast tulenev kaitsekord (õigusaktidega kehtestatud piirangud); - kaitseala n-õ aktiivne majandamine ehk täiendavate tegevuste planeerimine läbi tegevuskavade, tööplaanide, toetusprogrammide (nt elupaikade taastamine ja hooldamine, külastustaristu rajamine). N-õ aktiivsete meetmete puhul on omakorda eristatud: - looduskaitsemeetmed/otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmed ehk tegevused, mille rakendamisel võib oodata otsest kasu liikide või elupaikade seisundile (nt elupaiga taastamine, elupaiga hooldamine, võõrliigi tõrje). - toetavad meetmed ehk tegevused, mille kasu kaitseväärtustele on kaudne (nt seire seisundi tuvastamiseks, kava koostamine ja tulemuslikkuse hindamine tegevuste planeerimiseks, haridusprogrammid teadlikkuse tõstmiseks, kaitseala tähistamine piirangute rakendamiseks jm)
Väljund (rakendatud tegevus)	Väljunditeks on ellu viidud tegevused ja nende mõõdetavad näitajad: nt taastatud või hooldatud alade pindala, rajatud külastustaristu pikkus, kontrollikäikude arv vms.
Tulemus (saavutatud seisund)	Tulemus on ellu viidud tegevuste abil saavutatud olukord, mis võib olla kirjeldatud läbi liikide ja elupaikade seisundi.
PAME hindamine	PAME (Protected Area Management Effectiveness) on IUCNi WCPA raamistikul põhinev lähenemine, millega hinnatakse kaitsealade valitsemise tulemuslikkust kuue aspekti kaudu — kontekst, planeerimine, sisendid, protsessid, väljundid ja tulemused. PAME hindamine näitab, kui hästi ala juhtimine aitab saavutada seatud looduskaitsealisi eesmäärke.

Survetegurite kategooriad	Selgitus
põllumajandus	(intensiivne) maaharimine, karjatamine, taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine jm
metsandus	raied, metsastamine jm
kaevandamine ja energiatootmine	kaevandamine (s.h turbakaevandused), tuulepargid, päikesepargid jm
transport ja taristu	teed, raudteed, sadamad, maismaa- ja veeliiklus, elektriliinid jm
asustuse areng	asulad, elamud, tootmishooned, jäätmed jm
häiringud inimtegevusest	puhketegevused, looduses liikumine (s.h mootorsõidukitega), militaartegevused, tarastamine jm
saaste	heited vette, heited pinnasesse, heited õhku, müra, valgusreostus jm
invasiivsed ja võõrliigid	võõrliigid, probleemsed kodumaised liigid jm
elusressursside kasutus	vesiviljelus, kalastamine, jahipidamine, toidu ja muu materjali kogumine loodusest, liikide või elupaikade kahjustamine jm
looduslike tingimuste muutmine	maaparandus, veekogude hüdro-morfoloogia muutmine, veevõtt jm
looduslikud protsessid	erosioon, eutrofeerumine, koosluste looduslik areng, kisklus, haigused ja parasiidid, jm
loodusõnnetused	torm, põleng, maalihe jm
kliimamuutused	põuad, üleujutused, veerežiimi muutused, liikide levikuareaali muutumine jm
muu	

Loodusdirektiivi aruande hinnangud	Selgitus
soodne	favourable = FV
ebapiisav	unfavourable-inadequate= U1
halb	unfavourable-bad = U2
teadmata	unknown=XX